

**00483/08/EN
WP 147**

**Dokument Roboczy 1/2008 w sprawie ochrony danych osobowych dzieci
(Ogólne wytyczne i szczególny przypadek szkół)**

Przyjęty 18 lutego 2008 r.

Niniejsza Grupa Robocza została powołana na mocy artykułu 29 Dyrektywy 95/46/WE. Jest to niezależny europejski organ doradczy w sprawach ochrony danych i prywatności. Jego zadania opisane zostały w artykule 30 Dyrektywy 95/46/WE i artykule 15 Dyrektywy 2002/58/WE.

Obsługę Sekretariatu zapewnia Dyrekcja C (Sądownictwo Cywilne, Prawa i Obywatelstwo) Komisji Europejskiej, Dyrekcja Generalna ds. Sprawiedliwości, Wolności i Bezpieczeństwa, B-1049 Bruksela, Belgia, Biuro nr LX-46 01/43.

Strona internetowa: http://ec.europa.eu/justice_home/fsj/privacy/index_en.htm

I – Wprowadzenie

1) – Zdefiniowanie dokumentu

Niniejsza opinia odnosi się do ochrony informacji dotyczących dzieci. Jej adresatami są przede wszystkim osoby i podmioty przetwarzające dane osobowe dzieci. W przypadku szkół chodzi tu w szczególności o nauczycieli i władze szkolne. Dokument skierowany jest również do krajowych organów ochrony danych, które są odpowiedzialne za kontrolę przetwarzania takich danych.

Dokument ten powinien być postrzegany w kontekście ogólnej inicjatywy Komisji Europejskiej opisanej w jej Komunikacie „W kierunku strategii UE na rzecz praw dziecka”. Przyczyniając się do osiągnięcia tego ogólnego celu, Opinia ta ma na celu wzmocnienie podstawowego prawa dzieci do ochrony danych osobowych.

Ten temat nie jest zupełnie nowy dla Grupy Roboczej Art. 29, która przyjęła już kilka opinii związanych z tą kwestią. Jej opinie w sprawie kodeksu postępowania FEDMA (Opinia 3/2003), w sprawie geolokalizacji (Opinia 5/2005) oraz w sprawie wiz i biometrii (Opinia 3/2007) zawierają określone zasady lub zalecenia dotyczące ochrony danych dzieci.

Celem tego dokumentu jest zbiorcze i usystematyzowane przedstawienie tej kwestii, określenie mających zastosowanie podstawowych zasad (Część II) oraz zilustrowanie ich poprzez odniesienie się do danych osobowych uczniów (Część III).

Obszar danych osobowych uczniów został wybrany, ponieważ jest to jedna z ważniejszych sfer życia dzieci, obejmująca istotną część ich codziennych działań.

Znaczenie tego obszaru wynika również z faktu, że większość danych przetwarzanych w instytucjach edukacyjnych ma charakter szczególnie chroniony.

2) - Cel i zakres

Celem tego dokumentu jest zanalizowanie ogólnych zasad istotnych dla ochrony danych dzieci oraz wyjaśnienie ich znaczenia w określonym obszarze, tj. obszarze ochrony danych szkolnych.

Realizując te cele, Opinia dąży do określenia kwestii istotnych dla ochrony danych dzieci w sensie ogólnym, oraz do zaproponowania wytycznych dla osób pracujących w tym sektorze.

Zgodnie z kryteriami zawartymi w najważniejszych międzynarodowych instrumentach, dziecko to osoba poniżej 18 roku życia, chyba że została prawnie uznana za osobę dorosłą przed ukończeniem 18 lat.

Dziecko to człowiek w pełnym tego słowa znaczeniu. Z tego powodu dziecku muszą przysługiwać wszystkie prawa osoby, w tym prawo do ochrony jego danych osobowych. Jednakże dziecko znajduje się w szczególnej sytuacji, którą należy postrzegać z dwóch perspektyw: statycznej i dynamicznej.

Ze statycznego punktu widzenia, dziecko jest osobą, która jeszcze nie osiągnęła dojrzałości fizycznej i psychologicznej. Z dynamicznego punktu widzenia, dziecko jest w trakcie procesu rozwoju fizycznego i umysłowego, aby stać się dorosłym. Prawa dziecka i realizacja tych praw – w tym prawa do ochrony danych, powinny być wyrażone w sposób, który uwzględnia obie te perspektywy.

Niniejsza opinia oparta jest na przekonaniu, że edukacja i odpowiedzialność to kluczowe narzędzia w przypadku ochrony danych dzieci. Opinia zanalizuje główne zasady istotne dla tej kwestii. Większość z nich dotyczy praw dziecka, ale zostaną one przeanalizowane w kontekście ochrony danych.

Wszystkie te zasady są zawarte w najważniejszych mających zastosowanie instrumentach międzynarodowych. Niektóre z tych instrumentów dotyczą ogólnych praw człowieka, ale zawierają także szczególne zasady dla dzieci. Najważniejsze z nich to:

- Powszechna deklaracja praw człowieka, 10/12/48 – art. 25, 26, ust. 3
- Europejska konwencja o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, 04/11/50 – art. 8
- Karta praw podstawowych UE, 07/12/00 – art. 24¹

Inne instrumenty dotyczące bezpośrednio praw dziecka to:

- Genewska deklaracja praw dziecka, 1923
- Konwencja o prawach dziecka ONZ, 20/11/89
- Europejska konwencja o wykonywaniu praw dzieci, Rady Europy, nr 160/ 25/01/96²

---

¹ A także:

- Deklaracja helsińska, czerwiec 1964, Cz. I – 11,
- Międzynarodowy pakt praw ekonomicznych, społecznych i kulturowych, 16/12/66 – art. 10 ust. 3,
- Międzynarodowy pakt praw obywatelskich i politycznych, 16/12/66 – art. 16, 24,
- Protokół fakultatywny z 16/12/66.

² A także:

Oczywiście zawsze należy uwzględniać ogólną perspektywę ochrony danych osobowych, zgodnie z postanowieniami zawartymi w dyrektywach o ochronie danych (Dyrektywie 95/46/WE, 24/10/95 oraz Dyrektywie 2002/58/WE, 12/07/02) oraz częściowo w innych instrumentach.³

II – Podstawowe zasady

A – Ogólnie

1) – Najlepsze zabezpieczenie interesów dziecka

Kluczową zasadą prawną jest najlepsze zabezpieczenie interesów dziecka.⁴

Uzasadnienie tej zasady jest takie, że osoba, która jeszcze nie osiągnęła dojrzałości fizycznej i psychologicznej, wymaga większej ochrony niż inni. Jej celem jest poprawienie warunków dla dziecka oraz wzmocnienie prawa dziecka do rozwoju własnej osobowości. Zasady tej muszą przestrzegać wszystkie podmioty, publiczne i prywatne, które podejmują decyzje dotyczące dzieci. Ma ona również zastosowanie wobec rodziców i innych przedstawicieli dzieci, albo w przypadku porównywania ich istotnych interesów albo w przypadku, gdy dziecko jest reprezentowane przez przedstawiciela. Normalnie przedstawiciele dziecka muszą stosować tę zasadę, ale jeżeli istnieje konflikt między interesami dzieci i ich przedstawicieli, decyzję w tej sprawie podejmują sądy lub, gdy to właściwe, organy ochrony danych.

2) – Ochrona i opieka niezbędna dla dobra dzieci

Zasada najlepszego zabezpieczenia interesów wymaga właściwego zrozumienia sytuacji dziecka. Oznacza to uwzględnienie dwóch rzeczy. Po pierwsze, niedojrzałość dziecka powoduje, iż jest ono szczególnie wrażliwe, czemu należy zaradzić zapewniając mu odpowiednią opiekę i ochronę. Po drugie, z prawa dziecka do rozwoju można odpowiednio korzystać tylko dzięki pomocy lub ochronie innych podmiotów i/lub osób.⁵

- Deklaracja praw dziecka ONZ, 20/11/59,

- Rekomendacje Zgromadzenia Parlamentarnego Rady Europy w sprawie różnych aspektów ochrony dzieci (nr 1071, 1074, 1121, 1286, 1551),

- Rekomendacje Komitetu Ministrów Rady Europy w sprawie udziału dzieci w życiu rodzinnym R (98)8, oraz w sprawie ochrony danych medycznych R (97)5,

- Konwencja Rady Europy w sprawie kontaktów z dziećmi, nr 192, 15/05/03.

³ - Wytoczne OECD, 23/09/80.

- Konwencja 108 Rady Europy, 28/01/81 oraz Protokół dodatkowy z 08/11/01,

- Wytoczne ONZ, 14/12/90.

⁴ Zagwarantowana w Konwencji o prawach dziecka ONZ (artykuł 3), a następnie potwierdzona w Konwencji 192 Rady Europy (artykuł 6) oraz w Karcie praw podstawowych UE (artykuł 24, ust. 2).

⁵ Prawo do ochrony jest na tyle podstawowym prawem, że jest zawarte w Powszechnej deklaracji praw człowieka (artykuł 25), oraz zostało potwierdzone w Międzynarodowym pakcie praw obywatelskich i

Ochrona ta jest zadaniem rodziny, społeczeństwa i państwa.

Należy uwzględnić, że w celu osiągnięcia odpowiedniego poziomu opieki dla dzieci, czasami konieczne będzie przetwarzanie ich danych osobowych w szerszym zakresie i przez kilka stron. Głównie będzie to miało miejsce w obszarach opieki społecznej: edukacji, ubezpieczeniach społecznych, opiece zdrowotnej, etc. Jednakże można to pogodzić z odpowiednią i wzmocnioną ochroną danych w takich sektorach opieki społecznej, przy czym należy postępować ostrożnie przy wymianie danych dotyczących dzieci. Wymiana takich danych może przysłonić zasadę celowości (ograniczenia celu) oraz spowodować zagrożenie, że profile będą tworzone bez odniesienia się do zasady proporcjonalności.

3) Prawo do prywatności

Jako człowiek dziecko ma prawo do prywatności.

Art. 16 Konwencji o prawach dziecka ONZ stanowi, że żadne dziecko nie będzie podlegało arbitralnej lub bezprawnej ingerencji w sferę jego życia prywatnego, rodzinnego lub domowego czy w korespondencję ani bezprawnym zamachom na jego honor i reputację.⁶

Musi go przestrzegać każdy, nawet przedstawiciele dziecka.

4) Przedstawicielstwo prawne

W celu realizacji większości ze swoich praw dzieci potrzebują przedstawiciela prawnego. Jednakże nie oznacza to, że status przedstawiciela jest całkowicie lub bezwarunkowo nadrzędny w stosunku do statusu dziecka – ponieważ najlepsze zabezpieczenie interesu dziecka może czasami nakładać na przedstawicieli prawa dotyczące ochrony danych, które mogą być nadrzędne wobec życzeń rodziców lub przedstawicieli. Potrzeba przedstawicielstwa nie oznacza również tego, że z dziećmi, od określonego roku życia, nie należy się konsultować w sprawach ich dotyczących.

Jeżeli przetwarzanie danych dziecka rozpoczęto za zgodą jego przedstawiciela, dziecko, którego dane dotyczą, może, po osiągnięciu pełnoletności, uchylić zgodę. Jeżeli jednak dziecko życzy sobie dalszego przetwarzania danych, wydaje się, że osoba, której dane dotyczą, musi wyrazić wyraźną zgodę, gdy jest to wymagane.

---

politycznych (artykuł 24), Międzynarodowym pakcie praw ekonomicznych, społecznych i kulturowych (artykuł 10, ust. 3), a niedawno w Karcie praw podstawowych UE (artykuł 24).

⁶ To prawo jest potwierdzeniem ogólnego prawa do prywatności, zagwarantowanego w art. 12 Powszechnej deklaracji, art. 17 Międzynarodowego paktu praw obywatelskich i politycznych, oraz w art. 8 Europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka.

Na przykład, jeżeli przedstawiciel wyraził wyraźną zgodę na włączenie swojego dziecka (osoby, której dane dotyczą) do badań klinicznych, wówczas po osiągnięciu przez dziecko pełnoletności, administrator danych musi upewnić się, że nadal ma ważną podstawę do przetwarzania danych osobowych osoby, której one dotyczą. W szczególności musi uwzględnić uzyskanie wyraźnej zgody od samej osoby, której dane dotyczą, w celu kontynuowania badań, ponieważ chodzi o dane szczególnie chronione.

W tej kwestii należy pamiętać, że prawa do ochrony danych przysługują dziecku, a nie jego przedstawicielowi, który po prostu je realizuje.

5) – Sprzeczne interesy: ochrona prywatności a najlepsze zabezpieczenie interesu dziecka

Zasada najlepszego zabezpieczenia interesów może odgrywać podwójną rolę. *Prima facie*, zasada wymaga, aby chronić prywatność dzieci w możliwie najlepszy sposób, wpływając tak dalece jak to możliwe na prawa osoby, której dane dotyczą, będącej małym dzieckiem. Jednakże mogą powstać sytuacje, w których wygląda na to, że najlepszy interes dziecka i jego prawo do prywatności ze sobą rywalizują. W takich przypadkach prawa do ochrony danych będą musiały ustąpić pierwszeństwa zasadzie najlepszego zabezpieczenia interesu. Ma to szczególnie miejsce w przypadku danych medycznych, gdzie na przykład organizacje zajmujące się pomocą młodzieży mogą wymagać istotnych informacji w przypadkach zaniedbywania dzieci lub znęcania się nad nimi. Podobnie, nauczyciel może udostępnić dane osobowe dziecka pracownikowi socjalnemu w celu ochrony dziecka, pod względem fizycznym lub psychicznym.

W skrajnych przypadkach zasada najlepszego zabezpieczenia interesu dziecka może również być sprzeczna z wymogiem uzyskania zgody jego przedstawiciela. Również w tym przypadku nadrzędne musi być najlepsze zabezpieczenie interesu dziecka – na przykład, gdy chodzi o integralność umysłową lub fizyczną dziecka.

6) – Dostosowanie się do stopnia dojrzałości dziecka

W związku z tym, że dziecko jest osobą, która nadal się rozwija, realizacja jego praw – w tym tych dotyczących ochrony danych – musi być dostosowana do poziomu jego rozwoju fizycznego i psychicznego. Dzieci nie tylko są w trakcie procesu rozwoju, ale mają prawo do tego rozwoju.⁷ Sposób, w jaki proces ten jest uregulowany w systemie prawnym, różni się

---

⁷ Konwencja o prawach dziecka ONZ – art. 27, 29.

w poszczególnych państwach, ale w każdym społeczeństwie dzieci powinny być traktowane zgodnie z ich poziomem dojrzałości.⁸

Jeżeli chodzi o zgodę, rozwiązania mogą być następujące: od zwykłych konsultacji z dzieckiem, po równoległą zgodę dziecka i przedstawiciela, a nawet jedynie po zgodę dziecka, jeżeli osiągnęło już dojrzałość.

7) – Prawo do konsultacji

Dzieci stopniowo stają się zdolne do przyczyniania się do podejmowanych decyzji, które ich dotyczą. W czasie dorastania należy się z nimi bardziej regularnie konsultować w kwestii realizacji ich praw, w tym praw dotyczących ochrony danych.⁹

Obowiązek konsultacji polega na braniu pod uwagę własnych opinii dziecka, choć niekoniecznie uleganie im.¹⁰ Prawo do konsultacji mogłoby mieć zastosowanie do różnych kwestii, takich jak geolokalizacja, wykorzystywanie zdjęć dzieci oraz do innych kwestii.

B – Z perspektywy ochrony danych

1) – Zakres obecnych regulacji dotyczących ochrony danych

Dyrektywy o ochronie danych 95/46/WE oraz 2002/58/WE nie wspominają wyraźnie o prawach nieletnich do prywatności. Te instrumenty prawne mają zastosowanie do wszystkich osób fizycznych, ale nie zawierają szczególnych przepisów regulujących kwestie dotyczące dzieci. Jednakże nie oznacza to, że dzieci nie mają żadnego prawa do prywatności i że nie są objęte zakresem wspomnianych dyrektyw. Zgodnie z brzmieniem samych dyrektyw, mają one zastosowanie do każdej „osoby fizycznej” i w związku z tym także do dzieci.

Zważywszy na ograniczony zakres podmiotowy i materialny dyrektyw, nadal pozostaje szereg kwestii związanych z ochroną prywatności dzieci. Wynika to z faktu, że większość przepisów nie uwzględnia specyfiki życia dzieci. Powstają problemy w związku ze stopniem dojrzałości dziecka, jak również w związku z zawartym w aktach prawnych wymogiem powołania przedstawiciela.

---

⁸ Niektóre systemy prawne wdrażają ogólną zasadą podzielenia na okresy: przed 12 rokiem życia, między 12 i 16 rokiem życia, oraz od 16 do 18 roku życia.

⁹ Konwencja o prawach dziecka ONZ (artykuł 12), Karta praw podstawowych UE (artykuł 24, ust. 1), Konwencja w sprawie kontaktów z dziećmi (artykuł 6).

¹⁰ Takie kryterium jest wyraźnie określone w Rekomendacji Komitetu Ministrów Rady Europy w sprawie ochrony danych medycznych – Rekomendacja nr R(97)5, z 13 lutego 1997 r., art. 5.5 i 6.3.

W przypadku potrzeb dzieci w zakresie ochrony danych należy wziąć pod uwagę dwa ważne aspekty. Po pierwsze, trzeba uwzględnić różne poziomy dojrzałości, które pozwalają określić, kiedy dzieci mogą same zacząć zajmować się swoimi danymi, po drugie zaś należy wziąć pod uwagę to, w jakim zakresie przedstawiciele mają prawo reprezentować nieletnich w sprawach, w których ujawnienie danych osobowych zaszkodziłoby najlepszemu zabezpieczeniu interesów dziecka. Poniżej przedstawiono kwestię, jak można najlepiej zastosować obowiązujące zasady dyrektywy w celu odpowiedniej i skutecznej ochrony prywatności dzieci.

2) – Zasady Dyrektywy 95/46/WE

a) Jakość danych

Ogólne zasady dotyczące jakości danych przewidziane w Dyrektywie 95/46/WE należy oczywiście odpowiednio dostosować w przypadku ich stosowania w odniesieniu do dzieci. Oznacza to:

a.1) Rzetelność

Obowiązek przetwarzania danych osobowych zgodnie z zasadą rzetelności (art. 6a) należy interpretować ściśle, jeżeli dotyczy to dziecka. W związku z tym, że dziecko nie jest jeszcze całkowicie dojrzałe, administratorzy muszą być tego świadomi i postępować w jak najlepszej wierze przy przetwarzaniu ich danych.

a.2) Proporcjonalność i istotność danych

Zasada określona w art. 6c) Dyrektywy 95/46/WE przewiduje, że można gromadzić i przetwarzać tylko dane stosowne, istotne i niewykraczające poza konieczne w stosunku do celów, dla których są gromadzone i/lub dalej przetwarzane.

Stosując zasady z art. 6c), administratorzy powinni zwracać szczególną uwagę na sytuację dziecka, ponieważ muszą uwzględniać najlepsze zabezpieczenie ich interesów przez cały czas.

Zgodnie z art. 6d) Dyrektywy 95/46/WE „*dane muszą być prawidłowe oraz, w razie konieczności, aktualizowane; należy podjąć wszelkie uzasadnione działania, aby zapewnić usunięcie lub poprawienie nieprawidłowych lub niekompletnych danych, biorąc pod uwagę cele, dla których zostały zgromadzone lub dla których są dalej przetwarzane, usuwane lub poprawiane*”.

Uwzględniając ciągły rozwój dzieci, administratorzy będą musieli zwracać szczególną uwagę na obowiązki aktualizowania danych.

a.3) Zatrzymywanie danych

W tym względzie należy pamiętać o „prawie do bycia pozostawionym w spokoju”, które ma zastosowanie wobec wszystkich osób, których dane dotyczą, w tym, *szczególnie*, wobec dzieci. Należy odpowiednio stosować art. 6e) Dyrektywy.

W związku z tym, że dzieci się rozwijają, dane ich dotyczące zmieniają się i mogą szybko stać się nieaktualne i nieistotne w odniesieniu do pierwotnego celu, dla którego zostały zgromadzone. Po zaistnieniu takiej sytuacji danych nie należy przechowywać.

b) Legalność (zgodność z prawem)

Dyrektywa 95/46/WE określa podstawowe zasady ochrony danych, których Państwa Członkowskie muszą przestrzegać i które muszą wdrażać. W odniesieniu do praw dzieci do ochrony prywatności art. 7 i 8 mają podstawowe znaczenie, ponieważ przedstawiają kryteria do zapewnienia legalności przetwarzania danych.

Po pierwsze, przetwarzanie może być dozwolone, jeżeli osoba, której dane dotyczą, jednoznacznie wyraziła na to zgodę. Znaczenie słowa „zgoda” jest wyjaśnione w art. 2(h) Dyrektywy.

Innymi słowy, zgoda musi być świadoma i dobrowolna. Jednakże zgoda jest obowiązkowa we wszystkich przypadkach. W rzeczywistości przetwarzanie może być również zgodne z prawem, gdy spełnione są inne wymogi prawne zgodnie z art. 7(b-f), na przykład przetwarzanie może być dozwolone także w przypadku podpisywania umowy.

W przypadkach, gdy przedstawiciele naruszają prywatność ich dzieci, sprzedając lub publikując ich dane, powstaje pytanie, jak prawo do prywatności może być chronione, jeżeli same dzieci nie są świadome naruszeń. Dzieci potrzebują opiekuna prawnego, ale w przypadku takim jak ten nie mogą realizować swoich praw. Jeżeli dzieci są wystarczająco dojrzałe, aby wykryć naruszenie swojego prawa do prywatności, powinny mieć prawo do bycia wysłuchanymi przez właściwe organy, w tym organy ochrony danych.

Jeżeli chodzi o inne warunki zawarte w art. 7 Dyrektywy, których spełnienie decyduje o legalności przetwarzania danych, zasada najlepszego zabezpieczenia interesu dziecka oraz zasada przedstawicielstwa muszą być również przestrzegane. Po osiągnięciu określonego wieku dzieci mogą np., zgodnie z prawem, stawać się stroną zobowiązań umownych, np. w

obszarze zatrudnienia. Jednakże takie umowy są ważne tylko wówczas, gdy zgodę wyraził przedstawiciel. Przed zawarciem umowy lub podczas jej realizacji druga strona może wyrazić chęć gromadzenia danych dotyczących dziecka jak pracownika.

Przedstawiciele ułatwiają przetwarzanie danych, wyrażając swoją zgodę. Rodzice lub opiekunowie powinni podejmować decyzje w oparciu o zasadę najlepszego zabezpieczenia interesu dziecka. Powinni wziąć pod uwagę sposoby ujawnienia danych, w przypadku których takie ujawnienie danych mogłoby stanowić zagrożenie dla prywatności ich dziecka oraz jego żywotnych interesów, na przykład nie udostępniając danych medycznych. Istnieją inne obszary, w których nawet dzieciom wolno decydować niezależnie od ich przedstawicieli.

W odniesieniu do warunku zawartego w artykule 7 e) należy wskazać, że zasada najlepszego zabezpieczenia interesu dziecka może być zaklasyfikowana również jako zasada zabezpieczenia interesu publicznego. Mogłoby to mieć miejsce w sytuacji, gdy organizacja zajmująca się pomocą młodzieży potrzebuje danych osobowych dziecka w celu zapewnienia mu opieki. Przepisy Dyrektywy mogą być zatem stosowane bezpośrednio dla takich okoliczności.

Jednakże powstaje pytanie, czy dzieci, które w niektórych przypadkach mogą podejmować prawnie dążące decyzje bez zgody swoich przedstawicieli (w przypadkach, gdy przysługują im częściowe prawa), mogą również wyrazić ważną zgodę na przetwarzanie swoich danych.

Zgodnie z mającymi zastosowanie lokalnymi uregulowaniami, może to mieć miejsce w przypadku małżeństwa, zatrudnienia, kwestii religijnych, etc. W innych przypadkach zgoda dziecka mogłaby być ważna pod warunkiem, że przedstawiciel nie wyrazi sprzeciwu. Oczywiście jest również, że należy wziąć pod uwagę poziom dojrzałości fizycznej i psychologicznej dzieci, oraz że od osiągnięcia określonego wieku dzieci mogą oceniać dotyczące ich kwestie. Mogłoby to być istotne w przypadkach, gdy przedstawiciel nie zgadza się z dzieckiem, ale dziecko jest wystarczająco dojrzałe, aby decydować o swoim własnym interesie, na przykład w kontekście medycznym lub seksualnym. Przypadki, w których najlepsze zabezpieczenie interesu dziecka ogranicza lub wręcz przeważa nad zasadą przedstawicielstwa, nie powinny być lekceważone i wymagają dalszego rozważenia.

Najszersza podstawa legalności dotyczy prawnie uzasadnionych interesów administratora lub strony trzeciej (art. 7 f), z wyjątkiem sytuacji, kiedy interesy takie podporządkowane są interesom związanym z podstawowymi prawami i wolnościami osoby, której dane dotyczą. Przy osiągnięciu równowagi w tym zakresie należy zachować szczególną ostrożność w

odniesieniu do statusu dzieci jako osób, których dane dotyczą, kierując się najlepszym zabezpieczeniem ich interesów.

c) Bezpieczeństwo danych

Zgodnie z art. 17 Dyrektywy 95/46/WE „Państwa Członkowskie zapewnią, aby administrator danych wprowadził odpowiednie środki techniczne i organizacyjne w celu ochrony danych osobowych przed przypadkowym lub nielegalnym zniszczeniem lub przypadkową utratą, zmianą, niedozwolonym ujawnieniem lub dostępem”. Artykuł ten przewiduje również, co następuje:

„Uwzględniając stan wiedzy w tej dziedzinie oraz koszt realizacji, środki te zapewnią poziom bezpieczeństwa odpowiedni do zagrożeń wynikających z przetwarzania danych oraz charakteru danych objętych ochroną.”

Administratorzy danych i podmioty przetwarzające dane powinni być świadomi tego, że dane dzieci wymagają wysokiego poziomu ochrony.

d) Prawa osób, których dane dotyczą

d.1) Prawo do informacji

Należy wskazać, że wymóg zgody wynikający z Dyrektywy idzie w parze z obowiązkiem odpowiedniego informowania osób, których dane dotyczą (art. 10, 11, 14).

Grupa Robocza już miała możliwość zajęcia się kwestią wymogów informacyjnych w kilku dokumentach; w szczególności Opinia w sprawie dalszej harmonizacji zasad informowania (WP 100) oraz Rekomendacja w sprawie określonych minimalnych wymogów w odniesieniu do gromadzenia danych osobowych online w UE (WP 43) powinny zostać wzięte pod uwagę, ponieważ przedstawiają jasne wytyczne.

W kontekście zapewniania informacji dzieciom szczególny nacisk należy położyć na zapewnianie złożonych informacji o prywatności (tzw. layered notices, czyli informacje obejmujące krótką informację o prywatności oraz dłuższą pełną informację o prywatności), przy zastosowaniu prostego, zwięzłego i pouczającego języka, które będzie łatwo zrozumiały. Krótsza informacja o prywatności powinna zawierać podstawowe informacje, które mają być zapewnione w przypadku gromadzenia danych albo bezpośrednio od osoby, której dane dotyczą, albo od strony trzeciej (artykuły 10 i 11). Powinna temu towarzyszyć bardziej szczegółowa informacja, być może zapewniona za pośrednictwem hyperlinku, gdzie zostaną przedstawione wszystkie istotne szczegóły. Jak zauważyła Grupa Robocza w swojej

Rekomendacji w sprawie przetwarzania danych online, ważne jest umieszczanie informacji o prywatności w odpowiednim miejscu i czasie, tj. powinny być pokazywane bezpośrednio na ekranie, przed gromadzeniem informacji. Poza tym, że jest to wymóg wynikający z Dyrektywy, jest to szczególnie ważne jako narzędzie służące zwiększeniu świadomości dzieci na temat możliwych zagrożeń i niebezpieczeństw wynikających z działań online. W rzeczywistości można utrzymywać, że w środowisku online, w przeciwieństwie do świata rzeczywistego, jest to jedyna możliwość poinformowania dzieci o takich zagrożeniach.